

SOTE-RAKENNEUUDISTUSTA TUKEVAN ALUEELLISEN VALMISTELUN VALTONAVUSTUKSEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti 20.1.2020 haettavana olevasta valtionavustuksesta sote-rakenneuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun. Valtionavustusta toteutetaan alueellisilla sekä useamman alueen yhteistyötasoisilla kehittämishankkeilla vuosina 2020–2021. Valtionavustuksella rahoitetaan muun muassa kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet. Jaettavana olevan valtionavustuksen enimmäismäärä oli 120 miljoonaa euroa.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen käynnistämässä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kootaan kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuutta ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään.

Kesällä 2019 annetussa lisätalousarviossa uudelleen kohdennettiin edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen käyttämättä jääneet rahat. Määrärahaa jaetaan alueille valtionavustuksia voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvaan vapaaehtoiseen alueelliseen yhteistyöhön ja yhteisen valmistelun tukemiseen.

Avustukseen sovelletaan valtioneuvoston asetusta kuntien toiminnan tehostamisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistamisen valtionavustuksista (7/2020). Asetuksessa on määritelty valtionavustuksen myöntämisen edellytykset.

Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

Valtionavustusta voidaan myöntää valtionavustusasetuksen (7/2020) 2 §:n mukaisesti usean kunnan yhteiseen toiminnan tehostamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen uudistamista tukevaan hankkeeseen, joka liittyy:

- 1) palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen;
- 2) palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan;
- 3) palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn;
- 4) palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen;
- 5) tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen; tai
- 6) muiden kuin 1–5 kohdassa tarkoitettujen kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.

Hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun asukasluvun tulee olla vähintään 80 prosenttia maakunnan asukasluvusta tai 3 momentissa tarkoitettua erityisen syyn perusteella määritellyn muun alueen asukasluvusta. Maakunnalla tarkoitetaan maakuntajakolain (1159/1997) 1 §:n 2 momentin nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja muita maakuntia kuin Ahvenanmaan maakuntaa sellaisina kuin ne ovat 1 päivänä tammikuuta 2021.

Avustuksen myöntämisessä arvioidaan erityisesti hankkeen yhteiskunnallisen ja taloudellisen vaikuttavuuden toteutumista sekä hankkeen yleistä merkitystä.

Lisäksi valtionavustushakemuksia koskevat seuraavat haun yhteydessä ilmoitetut yleiset periaatteet:

- 1) Jaettavasta valtionavustuksesta 25 miljoonaa euroa jyvitetään vapaaehtoiseen alueelliseen valmisteluun ja hankekoordinaatioon.
- 2) Muilta osin rahoitus perustuu alueen tilannekuvaan ja arvioituun tarpeeseen sekä hankehakemuksiin.
- 3) Avustuksilla tuetaan edellisen vaalikauden uudistuksen valmistelussa syntyneiden alueellisten ratkaisujen jatkokehittämistä.
- 4) Osa rahoituksesta tullaan kohdistamaan yhteistyöaluetasoiseen tai muuhun maakuntien yhteiseen kehittämiseen.
- 5) Hankkeilta edellytetään, että niiden tuotoksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti.
- 6) Hankehakemuksessa on esitettävä kuvaus hankkeessa tehtävän työn skaalaamisesta ja levittämisestä.
- 7) Eri alueilla voidaan rahoittaa erilaisia asioita: hankeohjeet jättävät riittävästi tilaa alueellisille ratkaisuille ja innovatiivisille toimintamalleille.
- 8) Avustuskriteereissä voidaan edellyttää kansallisten toimintamallien tai organisaatioiden käyttöä alueellisessa valmistelussa.
- 9) Avustusta voidaan käyttää takautuvasti vuoden 2020 alusta muodostuneisiin kustannuksiin.